

دبیر کل سازمان ملل متحد نسبت به عدم پیشرفت طرح خلع سلاح جهانی اظهار یاس کرده است .

نیویورک IDN پروژه خلع سلاح جهانی که پیشرفت در آن از آرزوهای بان کی مون دبیر کل سازمان ملل متحد (تا پایان سال گذشته 2016) بود و ملیون ها انسان در پهنه گیتی دل بر آن بسته اند بنظر آقای بان کیمون با پیشرفت مورد انتظار مواجه نبوده و شکاف میان 193 کشور عضو کمیته آن در سازمان ملل متحد در این مورد برای دبیر کل سابق بسیار یاس آور و نومید کننده است .

آقای بان کی مون ، که در دوران خدمت خود بعنوان دبیر کل سازمان ملل متحد مبارزه خستگی ناپذیر داشته و با عزمی راسخ و تزلزل ناپذیر در راه رسیدن به دنیائی " خالی از سلاح های اتمی " تلاش می کرد گفت که در میان این 193 کشور عضو، شکاف بزرگی وجود دارد و او از نتایج خواسته های کنفرانس خلع سلاح و فعالیت 20 ساله آن بسیار نومید و سرخورده شده است.

آقای دبیر کل گفت که او نسبت به آینده کار این کنفرانس چندان خوشبین نیست و در باره یک دنیای پر امید خلع سلاح همه جانبه با وجود مشکلات حاضر و بهانه های متضاد نمی توان پیشرفت واقعی و عملی را مشاهده کرد.

آقای بان کی مون که در یک جلسه تودیع خود از پست دبیر کلی صحبت می کرد چنین شرح داد که از یک طرب کشورهای صاحب بمب اتم و متحدان آن ها دلیل میآورند که، بله آنها گام هائی را برای کاهش ذخایر اتمی خود برداشته اند و از این طریق اراده خود را برای کاهش تسلیحات کشتار جمعی و اقدامات در این زمینه نشان داده اند

از سوی دیگر، کشورهای فاقد تجهیزات اتمی به نبود جدی مذاکرات مربوط به خلع سلاح اشاره دارند و از پافشاری در باره نگاهداری هزاران بمب اتم صحبت می کنند . این کشورها می گویند حتی کشورهای صاحب اتم و هواداران آنها اکنون در صدد نو سازی سلاح های اتمی خود هستند و بجای کاهش آن ها به این فکر می کنند که انبارهای تسلیحاتی خود را از چه نوع موشک های نیرومند و مدرن و با قدرت کشتار بیشتر پر کنند.

این کشورها نزدیک به هزار میلیارد دلار برای نوسازی سلاح ها خود در نظر گرفتند

بان کی مون در اجتماعی سخن می گفت که با حضور سیاستمداران ، دانشمندان ، کارشناسان و فعالان جامعه مدنی و گروههای مخالف بمب اتم تشکیل شده بود. اجتماعی که از کنفرانس خلع سلاح انتظارات زیادی داشته و دارند. این کنفرانس مقر آن در ژنو است از حدود 20 سال پیش رسماً کار خود را آغاز کرده است. دبیرکل سازمان ملل گفت نه تنها از زمان تاسیس در 20 سال گذشته بلکه در 10 سال اخیر هم که او بان کی مون مسئولیت اداره امور سازمان ملل را داشته حرکت مهمی از کار کنفرانس در جهت اهداف اصلی آن صورت نگرفته است .

در این میان، بان کی مون تصمیم داشت که برای کمک به کنفرانس بارها به ژنو سفر کند و پس از مدتی حتی یک برنامه 5 ماده ای در این باره ارائه داد ولی خود او در این سخنرانی گفت ، چیزی

حاصل نشده و کنفرانس در کار خود گوئی دایم با مانع روبرو است. طرح 5 ماده ای دبیر کل در 24 اکتبر 2009 ارائه داده شدو آقای بان کی مون از سال 207 در این سمت است و سرانجام به این نتیجه رسید که کنفرانس خلع سلاح که 20 سال پیش تشکیل شده عمدتا در یک حالت بن بست بسر می برد و چشم اندازی در پیش رو دیده نمی شود.

این کنفرانس حتی قادر نیست که یک برنامه کار را برای امور مربوط به خود تهیه و تصویب کند ، یعنی شکاف آنقدر زیاد است که توافقی در کارها بوجود نمی آید. انسان باور نمی کند که بعد از 20 سال یک چنین سازمان مهمی نتوانسته حتی برنامه کار خود را سامان دهد.

آقای بان کی مون در ادامه سخنان خود گفت که او حتی در برابر عدم کارائی و تحرک این تشکیلات تهدید کرده بود که محل آنرا از ژنو به جای دیگری تغییر دهد اما به این حرف ها هم کسی گوش نداده است. یک علت مهم عدم پیشرفت کارها این است که در میان 193 کشور عضو فقط یک کشور می تواند کار بقیه را سد کند و فقط با یک وتو، امور می تواند بکلی متوقف شود. این غیر قابل قبول است و کاری به جلو نخواهد رفت .

باینکه آقای بان کی مون ، نسبت به یک " بحران خلع سلاح " هشدار داده است اما او به ملاحظه اظهارات آقای ترامپ که بزودی در کاخ سفید آغاز به کار می کند از بکار بردن عبارات تند دیپلماتیک بطور مستقیم به رئیس جمهوری آمریکا خود داری کرده است. آقای ترامپ گفته بود بهتر است کشورهای نظیر کره جنوبی، ژاپن و.. خود ب فکر دفاع اتمی از خود باشند تا اینکه به اتکائ ایالات متحده آمریکا بمانند. این حرف نشان می دهد که با ریاست جمهوری دونالد ترامپ ادامه تسلیحات و افزایش آن بیشتر از آن است که بتوان از کاهش تسلیحات یا منع آن صحبت باشد .

دکتر امانا ، که در دانشگاه پرینستون در امور روند علم و امنیت جهانی کار می کند در مصاحبه با IDN راجع به روند و موقعیت فعلی در امر خلع سلاح گفت که زمان غریبی است که بتوان در باره جلو رفتن اهداف خلع سلاح سخن به میان آورد. وضع طوری است که امیدی به پیشرفت نیست و معلوم نیست بزودی بشود عملا وارد این مبحث شد.

ما اکنون در زمانی بسر می بریم که دونالد ترامپ رئیس جمهور آمریکا شده و مناسبات روسیه و آمریکا خواه ناخواه در دوران آقای اوباما بسیار بد شده هرچند آقای ترامپ از روابط خوب با پوتین سخن گفته ولی او از امکان توسعه برنامه تسلیحات آمریکا هم گفته است . اوضاع چنان است که ممکن است مسابقه تسلیحاتی بین این دو قدرت و قدرت های دیگر جدی تر شود .

در چنین اوضاع و احوالی نقش سازمان ملل متحد مطرح می شود . ایا این سازمان اصولا بحساب می آید، خود آقای بان کی مون در این باره گفته در این میان نقش سازمان ملل متحد با نا اطمینانی روبرو می شود. اما دکتر امانا، سو سوی امیدی را می بیند به این معنی که جلسه اخیر برای مسئله خلع سلاح از 193 کشور عضو سازمان ملل متحد اکثریتشان موافق ادامه این بحث و به نتیجه رساندن آن هستند و این خود بارقه امیدی را در دلها بوجود میآورد که نباید میدان را بخاطر مشکلات و موانعی که هست ترک کرد

دکتر ربکا جانسون، از انستیتوی دیپلماسی خلع سلاح ، در باره دونالد ترامپ می گوید: او یک تاجر تکرو است و نه یک دیپلمات و سیستم عقیده او بر مبنی توفیق پیدا کردن و احتمالا این پیروزی

انتخاباتی سیستم عقیدتی او را بر اساس سود بیشتر باز هم تقویت خواهد کرد. آقای دونالد برایش سود بیشتر مطرح است و اینکه به هر قیمتی در مدت کوتاه نفع بیشتری عایدش شود. سود زیاد در زمان کوتاه و در این راه چه قربانیانی و تاچه مدت خواهند بود مورد توجه ایشان قرار نمی گیرد .

دکتر جانسون می گوید آقای ترامپ بشدت افراطی و خود شیفته است

او به عنوان یک تاجر خواه ناخواه از مسائلی نظیر اطاعت از حفظ محیط زیست، مالیات ها و شرط و شروط ها و مقررات پیچیده بیزار است . لذا بعید نیست که او از تصمیمات مشترک نظیر آنچه در سازمان ملل اتفاق میافتد نظیر پیشنهاد های خلع سلاح استقبال نکند .

در همین ردیف باید راجع به عدم آمادگی او در باره جلوگیری از تولید بیشتر سلاح های اتمی و کشتار جمعی و همه آنچه به فاجعه ختم می شود صحبت کرد . اما این ها همه دلیل بر آن نیست که آماده نبودن او برای گردن نهادن به تصمیمات و اقدامات دستجمعی باعث باشد که آقای ترامپ در صورت لزوم از راه دیگری مثلا مذاکره مستقیم با ولادیمیر پوتین و تصمیم برای کاهش تسلیحات را از طریق توافق دوجانبه نپذیرد. شاید موضوع او صرفا خلع سلاح نباشد اما به برنامه صرفه جوئی در هزینه ها و آزاد کردن منابع امکانات مالی برای حل مسائل روز در قرن 21 مورد توجه او خواهد بود .

در هر حال گذشته از اینکه آقای ترامپ چه روشی را در پیش خواهد گرفت ، کنفرانس خلع سلاح و امنیت جهانی سازمان ملل متحد در اجلاس 27 اکتبر 2016 خود با اکثریت ارا قطعنامه مهمی را به تصویب رسانده است . بر اساس این قطعنامه که در مجمع عمومی هم مورد تائید قرار گرفته ، گفتگوهای مربوط به خلع سلاح جهانی دنبال خواهد شد

طبق این قطعنامه در سال 2017 یک اجلاس جهانی خواهد بود که در آن سازوکار نه تنها مشروع بودن مذاکرات خلع سلاح بلکه دنبال کردن آن تا رسیدن به اهداف کلی محو سلاحهای هسته ای در نظر گرفته شده است

ترجمه و تنظیم م. رئیسی